

Sygn. akt V KK 252/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **M. G.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 czerwca 2022 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w E.

z dnia 26 listopada 2021 r., sygn. akt II K (...),

**I. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 572 k.p.k. umarza
postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego;**

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w E., wyrokiem łącznym z dnia 26 listopada 2021 r., sygn. akt II K (...), w sprawie M. G., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. łącznym Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...), obejmującym wyroki:

- Sądu Rejonowego w E. z dnia 23 sierpnia 2007 r., sygn. akt II K (...), na mocy którego orzeczono karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

- Sądu Rejonowego w E. z dnia 26 października 2007 r., sygn. akt X K (...), na mocy którego orzeczono karę roku pozbawienia wolności,

- Sądu Rejonowego w E. z dnia 23 stycznia 2012 r., sygn. akt II K (...), na mocy którego orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności,

- Sądu Okręgowego w E. z dnia 25 listopada 2015 r., sygn. akt II K (...), na mocy którego wymierzono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności,

- Sądu Rejonowego w M. z dnia 2 września 2016 r., sygn. akt II K (...), na mocy którego orzeczono karę grzywny

i wymierzono karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny,

2. Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt X K (...), za czyn określony w art. 160 § 1 k.k., popełniony w dniu 20 czerwca 2017 r., za co orzeczono karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

3. Sądu Rejonowego w E. z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt VIII K (...), za:

- czyn określony w art. 242 § 3 k.k., popełniony w dniu 27 kwietnia 2018 r., za co orzeczono karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie,

- czyn określony w art. 209 § 1a k.k., popełniony w okresie od 1 marca do 20 listopada 2018 r., za co orzeczono karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie,

- czyn określony w art. 190a § 1 k.k., popełniony w okresie od 9 marca 2018 r. do 1 stycznia 2019 r., za co orzeczono karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie,

przy czym orzeczono karę łączną roku i 4 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; kary tej skazany nie wykonał, zawieszono postępowanie wykonawcze:

stosując art. 4 § 1 k.k., art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015, poz. 396) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020r. poz. 1086), stosując przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 24 czerwca 2020 r.:

I. na mocy art. 569 § 1 i 2 k.p.k., art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85a k.k., art. 86 § 1 i 4 k.k. połączył karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...), oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt X K (...) i wymierzył skazanemu karę łączną 4 lat i miesiąca pozbawienia wolności;

II. stwierdził, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...), oraz Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 listopada 2021 r., sygn. akt X K (...), podlegają odrębnemu wykonaniu;

III. na podstawie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Okręgowego w E. o sygn. II K (...) od 19.03.2013 r. do 30.07.2013 r., od 22.03.2017 r. godz. 8.10 do 05.09.2017 r. godz. 15.09 i od 20.04.2019 r. godz. 10.10 do dnia 26 listopada 2021 r. przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary łącznej pozbawienia wolności;

IV. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego odnośnie do kary łącznej orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w E. z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt VIII K (...), wobec braku warunków do objęcia tego skazania wyrokiem łącznym;

V. na mocy art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego M. G. od ponoszenia kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Wyrok ten, niezaskarżony przez żadną ze stron, uprawomocnił się z dniem 4 grudnia 2021 r.

W dniu 27 maja 2022 r. Prokurator Generalny wniósł kasację od powyższego orzeczenia. Zaskarżył je w całości na niekorzyść skazanego i zarzucił: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 572 k.p.k. oraz 85 § 3 i § 3a k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 15 kwietnia 2016 r. do dnia 23 czerwca 2020 r.), polegające na objęciu karą łączną 4 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności dwóch kar: jednostkowej 3 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt X K (...), za popełnienie w dniu 20 czerwca 2017 r. przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. i łącznej 4 lat pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...), w skład której weszła kara łączna 2 lat pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w E. z dnia 23 stycznia 2012 r., sygn. akt II K (...), wykonywana przez M. G. w okresie od dnia 2 marca 2017 r. do dnia 5 września 2017 r. w sytuacji, gdy istniała negatywna przesłanka do połączenia wymienionych kar z uwagi na to, że przestępstwo, za które orzeczono karę jednostkową 3 miesięcy pozbawienia wolności (ze sprawy o sygn. akt X K (...)) zostało popełnione w czasie odbywania kary, czyli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności (ze sprawy o sygn. akt II K (...)), a więc nie podlegały one łączeniu, co obligowało Sąd do umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, zgodnie z treścią art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwia jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma bowiem skarżący, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem art. 85 § 3 i § 3a k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r.

Przedmiotem zaskarżenia kasacją w sprawie jest wyrok łączny, w którym węzłem kary łącznej objęto dwie kary pozbawienia wolności, które w dniu wyrokowania nie zostały jeszcze wykonane, a mianowicie karę łączną 4 lat

pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w E. z dnia 17 kwietnia 2018 r. oraz karę 3 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego G. w G. z dnia 15 listopada 2018 r.

Jak trafnie wskazał skarżący, czyn z art. 160 § 1 k.k., za który M. G. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie sygn. akt X K (...), popełniony został w dniu 20 czerwca 2017 r. w trakcie odbywania przez skazanego w zakładzie karnym kary jednostkowej, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w E. z dnia 23 stycznia 2012 r., sygn. akt II K (...), który następnie wszedł w skład wyroku łącznego, wydanego przez Sąd Okręgowy w E. w dniu 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K (...). Z kolei kara łączna orzeczona tym wyrokiem, jak też kara 3 miesięcy pozbawienia wolności objęte zostały zaskarżonym obecnie wyrokiem łącznym.

Zgodnie ze stanem prawnym znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie, a obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r. (włączając w to nowelizację z dnia 11 marca 2016 r.), taka sytuacja stała na przeszkodzie wydaniu wyroku łącznego, obejmującego kary orzeczone wyrokami Sądu Okręgowego w E. w sprawie o sygn. akt II K (...) i Sądu Rejonowego w G. w sprawie o sygn. akt X K (...).

Od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 15 kwietnia 2016 r. art. 85 § 3 k.k. brzmiał następująco: „Podstawą orzeczenia jednej kary łącznej nie może być kara wymierzona za przestępstwo popełnione po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania innej kary podlegającej łączeniu z karą wykonywaną w chwili popełnienia przestępstwa lub karą łączną, w skład której wchodzi kara, która była wykonywana w chwili popełnienia czynu”. Ponieważ, z uwagi na zawiłą redakcję tego przepisu, wzbudzał on wątpliwości interpretacyjne, dokonano jego podziału na dwie jednostki redakcyjne i w ustawie z dnia 11 marca 2016 r., sformułowano dwa przepisy o następującej treści: „§ 3. Jeżeli po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary lub kary łącznej sprawca popełnił przestępstwo, za które orzeczono karę tego samego rodzaju lub inną podlegającą łączeniu, orzeczona kara nie podlega łączeniu z karą odbywaną w czasie popełnienia czynu” i „§ 3a. Jeżeli kara wykonywana lub orzeczona, o której mowa w § 3, stanie się następnie podstawą orzeczenia kary lub kar łącznych, zakaz łączenia kar odnosi się również

do tej kary lub kar łącznych”. Między regulacjami obowiązującymi przed i po 15 kwietnia 2016 r. (data wejścia w życie ustawy zmieniającej) zachodzą subtelne różnice znaczeniowe (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 11/17), nie mniej odmienności te nie dotyczą kwestii występującej w przedmiotowej sprawie. Zarówno bowiem przed wejściem w życie wskazanej tu noweli, jak i potem, popełnienie przestępstwa w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności orzeczonej za inne przestępstwo, stanowiło negatywną przesłankę wydania wyroku łącznego, łączącego kary za te przestępstwa orzeczone.

Z powyższego wynika, że Sąd Okręgowy w E., łącząc wyrokiem z dnia 26 listopada 2021 r. kary orzeczone w wyrokach Sądu Okręgowego w E. sygn. akt II K (...) oraz Sądu Rejonowego w G. sygn. akt X K (...) rażąco naruszył przepis art. 85 § 3 i 3a k.k. (w brzmieniu obowiązującym między 1 lipca 2015 r. a 23 czerwca 2020 r.). Zachodziła bowiem negatywna przesłanka orzeczenia kary łącznej określona w tych przepisach, stojąca na przeszkodzie wydaniu zaskarżonego wyroku. Błąd ten miał istotny wpływ na treść zapadłego wyroku łącznego, ponieważ orzeczona tym wyrokiem kara była krótsza o 2 miesiące od sumy kar, które skazany powinien odbyć.

Z uwagi na rażący charakter wskazanego naruszenia i jego skutki procesowe, zaskarżony wyrok należało uchylić, a wobec braku warunków do wydania wyroku łącznego, na podstawie art. 572 k.p.k. postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzyć.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, kosztami procesu w sprawie obciążając Skarb Państwa.